

LAGF

Izhaja:

10 in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejemam 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celoveu.

Leto X.

V Celoveu 25. julija 1891.

Štev. 14.

Naše šole pred državnim zborom.

Velike krivice se Slovincem še zmirom godijo v šolah, posebno na Koroškem; zato se pa slovenski poslanci vsako leto oglašajo v državnem zboru in tirjajo za nas, kar nam gre po postavi in pravici. Čast in hvala jim za to!

Tudi letos tega niso opustili. Prvi je prišel do besede poslanec prof. Šuklje, ki je že v budgetnem odseku ministru za uk in bogočastje povedal, kako se koroškim otrokom v šolah godi. Naznanili smo že v „Miru“, kaj je minister na to odgovoril, namreč, da se moramo pritožiti, kakor so se Stajerci. To bomo tudi storili in zato se zdaj nabirajo po slovenskem Koroškem prošnje za slovenske šole. (Pri tej priložnosti prosimo vse rodoljube, naj take prošnje spišejo po vseh občinah in določijo katoliško-političnemu društvu v Celoveu.) Poslanec g. Šuklje pa s tem ni bil zadovoljen, da bi morale občine za to še le prositi, kar je pametno, zato je potem v javni seji, ko je obširno govoril o vseh avstrijskih političnih zadevah, spomnil se vnovič koroških Slovincem in rekel je ministru, da to ne kaže, pustiti ljudem slabe šole tako dolgo, dokler se ne pritožijo, ampak dolžnost učnega ministra bi bila, da tudi brez pritožbe skrbi za dobre, pametno uravnane šole, namreč take, da bi se otroci učili v maternem jeziku in bi se tako vsaj česa naučili. Slovenski poslanci bi bili radi še kaj več povedali o koroških šolah, zlasti bi bili radi pojasnili g. ministru, kako malo ugaja Slovincem najnovejša naredba pri koroškem šolstvu zastran znanih treh slovenskih ur. Ker pa za to ni bilo prave priložnosti, stavili so slovenski poslanci gg. dr. Ferjančič, Klun in tovariši sledeče vprašanje ali

interpelacijo

do gosp. učnega ministra:

„Po § 19. drž. osn. zakonov z dné 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak., morajo v deželah, v katerih biva več narodov, šole biti tako uravnane, da vsaki narod dobi potrebne pripomočke, da se izuči in omika v svoji materni besedi, ne da bi se silil, učiti se družega deželnega jezika. Po § 6. postave z dné 14. maja 1869, št. 62 drž. zak., odločuje o učnem jeziku in o učenju družega deželnega jezika v postavnih mejah deželna šolska oblast, ko je zaslišala prej tiste, ki šolo vzdržujejo. Ukljub tem postavnim določbam so pa v nekterih krajih, kjer bivajo Slo-

venci, ljudske šole tako uravnane, da se slovenski otroci ne morejo izobražiti v svojem jeziku. Oblasti se pri odločbah o učnem jeziku ne držijo tistih mej, ki jih določujejo postave. Slovenski narod in njegovi zastopniki v tej visoki zbornici se že več let o tem pritožujejo. Te pritožbe se dotikajo posebno ljudskih šol v slovenskem delu Koroške. Od tam so v minulem zasedanju došle zbornici prošnje iz 152 krajev, v katerih prošnjah se tirja, naj se uvede materni jezik za poučni jezik, nemščina pa naj se uči kot učni predmet od tretjega šolskega leta naprej.

Kako opravičene so te pritožbe, prepričala se je učna uprava (ministerstvo) v poslednjem času sama pri pregledovanju učnih načrtov za ljudske šole na Koroškem. Prepričala se je, da na Koroškem slovenski otroci hodijo v šole, v katerih materna beseda še učni predmet ni, še menj pa, da bi bila učni jezik.

Učna uprava pa ni zaukazala, naj se jezikovne razmere na teh šolah uravnajo po zakonitih (postavnih) določbah, temveč je le zaukazala, naj se slovenščina uči po tri ure na teden.

Ta odločba ima za slovenski narod le toliko vrednosti, ker kaže, da se je učna uprava prepričala o slabih razmerah teh šol, kar se mora zboljšati. C. k. deželni šolski svet koroški pa je z ukazom z dné 26. sept. 1890, št. 1623, to odločbo pripravil ob ves dobri upljiv.

On določuje, da se slovenščina ne bo učila v vseh šolah, v ktere hodijo slovenski otroci, ampak le v dvojezičnih ali utrakvističnih. Pa še na teh šolah slovenščina ne bo obvezni predmet. V prvem in drugem letu morajo se otroci uvesti v slovenščino in v nemščino, od tretjega leta se pa uči slovenščina po tri ure na teden. Ure za slovenščino nastavile so se na konec dopoldanskega pouka.

Ker se je učenje slovenščine omejilo le na „dvojezične“ šole, in ker mnogo slovenskih otrok, ki hodijo v nemško uravnane šole, ne bo dobilo niti tega pomankljivega pouka v materni besedi; ker slovenščina še na onih šolah ni obvezna, na katerih se uči, in je v prvem in drugem letu le sredstvo za učenje nemščine; ker slovenske tri ure še niso uštete v dosedanji učni čas, in se je z njimi naložilo novo breme za otroke in učitelje; ker bo to novo breme gotovo pripravno, zbujati mržnjo do učenja slovenščine; in ker se slovenščina uči le v zadnjih urah in ni pričakovati dosti uspeha; vprašajo podpisanci učnega ministra:

1. Ali misli Njega svetlost, da se strinja taka jezikovna uredba v ljudskih šolah na Koroškem,

odločenih za Slovence, z osnovnimi in državnimi šolskimi postavami?

2. Ali hoče Njega svetlost sedanjo uredbo odpraviti in postaviti ljudsko šolo, bodisi kjerkoli, na edino pravo pedagoško-didaktično podlago, namreč na podlago maternega jezika, kakor to zahtevajo državni osnovni in šolski zakoni?"

Zelo krepek in poučen o naših šolskih razmerah je bil tudi

govor štajerskega poslanca Robiča,

ki se je dne 2. t. m. glasil po stenografičnem zapisniku tako-le:

„Izprosil sem si besedo, da prav na kratko nekoliko spregovorim o šolah in učiteljih. Iz ozira na politični položaj pa se ne bom spuščal v načelna vprašanja (ali naj bo šola verska ali brezverska), lahko bi pa pristavil, da morda ni bilo dobro, da se je stara šolska uredba kar tako hipoma prekucnila, namesto da bi bili korakoma napredovali. Gotovo je šolska uprava preveč obširna in težavna zavoljo tolikoštevilnih uradov, kakor so krajni, okrajni in deželni šolski soveti. V mestih, ki imajo svoj lastni statut (magistrat), tam gre že bolje od rok, ker v teh sta krajni in okrajni šolski svet združena. Na deželi pa romajo pisma od krajnega na okrajni, od okrajnega na deželni šolski svet in včasih še na ministerstvo. Po strani je včasih treba še pisati na škofijski urad, na kako ušolano občino, ali zahtevati poročil šolskih vodstev. Skor vsa ta pisma grejo skoz roke okrajnega šolskega nadzornika, in tisti mora hoditi še na komisije in izdelovati obširne statistične izkaze. Vprašam samo, kje bo vzel čas, da nadzoruje šole? Na Štajerskem je še ta sitnost, da se šolski okraji ne vjemajo prostorno z okrajnimi glavarstvi, ampak z okrajnimi zastopi. Zato ima okrajni nadzornik, če je poučevanja sploh oproščen, vsaki mesec štiri do šest sej na zelo oddaljenih krajih. Toraj mu ostaja le malo časa za nadzorovanje šol. Komaj enkrat v letu zamore vsako šolo obiskati, in vendar bi bilo potrebno, da bi to večkrat storil (prav res!).

Na podlagi državne šolske postave se je ustanovilo mnogo učiteljskih pripravnic, pa primanjkovalo je učiteljskih moči za te šole. Taka šola ne more cveteti, če je ne vodi pravi mož; s svojim značajem in duhom mora vladati učenike in učence; pa tudi naloga ljudske šole mu mora popolnoma znana biti. Zato se ne smemo čuditi, če se je iz začetka pri oddaji teh služb marsiktera napaka storila. Če je imel kdo doktorsko ime, smel je že upati, da postane prej vodja učiteljske pripravnice, akoravno se morda nikdar ni pečal z odgojo. Naj so bili ti možje tudi dobro podkovani v svojih strokah, toda pravega pedagoškega življenja in hrepenenja ni bilo videti na njihovih učilnicah. Dostikrat so se bolj zanimali za malenkosti, ko za ideale. Na pripravnici pri sv. Ani na Dunaju se je nastavljal za profesorja nek sloveči pedagoški pisatelj, pa kmalo se je pokazalo, da sam tega ni znal, kar je drugim priporočati vedel, ker nikoli še ni sam poučeval. (Čujte! čujte! na desni.) Še iz tujih dežel so poklicali k nam učenike na pripravnice. To gotovo

ni bilo dobro. (Tako je! na desni.) Priznati pa moram, da ima sedanji g. učni minister bolj srečno roko v tem oziru.

Zelo potrebna naprava pri vsaki pripravnici je vadnica. § 27. drž. šolske postave pravi o tem: „Da se učenci praktično vadijo, ima vsaka pripravnica svojo ljudsko šolo kot vadnico in uzorno šolo.“

V Gorici je pa s pripravnico združena petrazredna dekliška šola, ki se imenuje vadnica, pa ni, ker se v srednjem in višem razredu poučuje v drugem jeziku, ne v tistem, v katerem morajo kandidatinje pozneje kot učiteljice poučevati.

Na željo gg. tovarišev iz Primorja omenjam tudi, da v Trstu še ni nobene slovenske ljudske šole, čeravno so že večkrat za njo prosili in svojo prošnjo tudi dobro z razlogi podprli. (Čujte! čujte! na desni.)

Pozornost g. učnega ministra obračam tudi na pomanjkanje učiteljev na Štajerskem, posebno na spodnjem Štajerskem. V enem samem šolskem okraju manjka deset učiteljev, in ker se bo letos izšolalo samo deset slovenskih učiteljev, zadostovali bodo ti komaj za ta okraj. Ker so pa kandidati s štipendijami na svoje okraje navezani, ostal bo za ta okraj en sam učitelj, devet mest ostane praznih. Da se dobijo potrebne učne moči, treba bo, da država naredi več štipendij in to ne prebornih. (Tako je! na desni.) Sem pa popolnoma za to, da se te štipendije podelijo le vrednim prosilcem, in da se sploh iz pripravnic odpravijo vsi slabi značaji. Tudi omenim, da prihajajo iz pripravljenih razredov v versko-nravnem oziru boljši učenci na pripravnico, nego iz srednjih šol. Zato bi morda kazalo, te pripravljavne razrede še bolj gojiti in razširiti.

V novejšem času se večkrat sliši, da so pripravniki z učenjem preobloženi, in da naj bi se jim olajšalo učenje na klavirju in na orgljah, pri kmetijstvu in nauku za slepe in gluhaneme. Tega pa jaz ne morem priporočati. (Dobro! na desni.) Kdor hoče učenje na glasoviru in orgljah okrajšati, on ne pozna razmer na deželi. (Prav res! na desni.) Ta uk ni samo praktičen, ampak izobrazuje tudi duha. Učitelj, ki se v prostih urah z godbo peča, ne bo zašel na slabe pota. On potem lahko vodi petje v šoli in v cerkvi in lahko blagonosno upliva na omiko ljudstva. Na pripravnicah pa morajo biti učitelji godbe same izvrstne moči. Le uk o slepih in gluhanemih bi se dal morda nekoliko okrajšati.

Vem pa za šole, v kterih je mladina preobložena, in to so meščanske dekliške šole. Te imajo po 30 šolskih ur na teden, to je preveč za slabotne deklice, in ker morajo še doma sedeti, se tujih jezikov učiti, igrati na glasovir ali opravljati ročna dela, skrivi se jim včasih hrbet od samega sedenja s pripognjenim telesom.

Zdaj bom govoril o ljudski šoli. Tista ima namen: 1. izgajati otroke versko-nravnno; 2. razvijati njih dušne moči; 3. podati jim za daljšo izomiko potrebne vednosti in ročnosti; 4. storiti iz njih poštene ljudi. Šolski red pa pristavi: namen vsake izgoje je: iz otrok delati blage in odkritosrčne ljudi. Da je to vse prav, bo vsak priznal. Tudi se ne dá tajiti, da je šola v zadnjem času napredovala. Pa ta napredek velja le v tem oziru,

da se več naučijo, ko prej. Šola pa ni samo za pouk, ampak tudi za izgojo (lepo izrejo v krščanskem duhu). Premalo se gleda na poblaženje srca in značaja. V naših časih, ko državi in človeški družbi nevarnosti pretijo, ko se v mnogih zgublja vera in poštenje, pravičnost in pokorščina, v takih časih je dobra šola bolj ko kedaj potrebna, kajti družinsko življenje razpada in zgublja svojo moč, ker vse hrepeni le po užitkih, vera bolj in bolj peša, le nekteri kopičijo bogastvo, ljudstvo pa se v revščino pogrezuje, pridni rokodelci so vedno bolj redko, vse dere iz dežele v velika mesta. Zato ni več pravega, svetega družinskega življenja v tihoti, pokorščini in delavnosti, zato je velik del mladine tako zdvijan. Kar pa družina več ne zmore, to bi morala šola nadomestiti. Pa tudi šola ne more sama vseh družbinskih ran zaceliti. Cerkev, šola in družina bi morale pri izreji otrok složno skupaj delati. (Prav res! na desni.) Država naj pa vse odstrani, kar tako složno delovanje pri izgoji ovira. (Tako je! na desni.) Posebno dobro uplivajo na izgojo veronauk, pouk v materni besedi, zgodovina in domovinoslovje. Treba je v mladih srcih buditi zaupanje v Boga in strah pred njegovo sodbo, spoštljivost, ponižnost in ljubezen. To krepča pamet in čisti srce. Imeniten je tudi pouk v materni besedi s svojim berilom. Otroci začne misliti in čutiti, zbudi se tudi volja in se obrača k dobremu. Po zgodovini in domovinoslovju se zbuja ljubezen do cesarja in domovine. To me spominja na neki odlok, ki se je razposlal okrajnim šolskim svetom in se tiče zgodovinskega pouka na ljudskih šolah. Z odlokom sem zadovoljen, pa štajerskih šol se on ne more dotikati, zato se čudim, da se je razposlal spodnještajerskim krajnim šolskim svetom, in se je to tako tolmačilo, da so slovenske štajerske šole zaslužile tisto grajo, ki je v odloku izrečena. (Posl. Klun: čujte!) Dovolite mi, da preberem uvod tega odloka in neki članek, ki je bil vsled tega odloka pisan. (Posl. dr. Beer: od koga je ta odlok? ali od vlade?) On je od ministersva. Uvod se glasi:

„Opazilo se je, da mnogi dečki, ki pridejo iz nenemških šol v c. k. vojaške šole, čisto nič ne vejo o zgodovini Avstro-Ogerske monarhije in nje vladarske hiše.“

Ta odlok je našel svojo pot v Dunajske liste in eden prvih liberalnih listov je prinesel članek z naslovom „Panslavisti v Avstriji“. V tem članku se bere:

„Predsednik spodnje-štajerskih okrajnih šolskih svetov, c. k. namestništva svetovalec, bil je primoran, uradno pokarati, „da mnogi dečki, ki pridejo iz nenemških šol v c. k. vojaške šole, čisto nič ne vejo o zgodovini Avstro-Ogerske monarhije in nje vladarske hiše.“ Slovenci so pa pravi „carteljčki“ sedanje vlade (glasen smeh na desni), ki vodi zdaj že 11 let vladno krmilo. Narodne težnje „vindisarjev“ so vedno podpirali in so jim tako glave zmešali. (Smeh na desni.) Kaj se je s tem doseglo? Da tam dečki odrasčajo brez vsakega avstrijskega domoljubja, da nič ne vejo iz avstrijske zgodovine, med tem ko se o nemških dečkih kaj takega ne sliši. Bojimo se pa, da s tem stvar še ni do cela pojasnjena, in če se v teh slovenskih šolah avstrijsko domoljubje ne goji, morda se goji kaj drugega, česar c. k. namestništva svetovalec iz uljudnosti ni hotel povedati.“

Omenil sem že, da se ta odlok ne more dotikati spodnje-štajerskih šol, že zato ne, ker se dečki iz štajerskih slovenskih šol nikoli še niso oglašali za sprejem v c. k. vojaške šole. (Čujte, čujte! na desni.) Potrebno se mi pa še zdi, da resnici čast dam, ker sem imel 18 let prilžnost,

opazovati delovanje spodnještajerskih učiteljev. Nahajajo se tam dobre in tudi nekatere bolj slabe šole. To sem pa povsodi videl, da so učitelji z veseljem gojili avstrijsko domoljubje. (Ploskanje na desni.) Stopimo v eno tako šolo. Ravno imajo petje. Na konec reče učitelj: „Zdaj pa zapojmo cesarsko pesem!“ Vsi otroci skočijo po konci in z navdušenjem zapojejo cesarsko pesem. (Tako je! na desni.) Tega mišljenja pa niso samo otroci, ampak tudi odrasčeni. (Prav res! na desni.) Slovenci mislijo tako, kakor so nedavno govorili preč. gosp. knežškof dr. Napotnik, ko so rekli:

„Ko skala stojimo Slovenci za Boga in cerkev, za cesarja in državo. Da smo cesarju zvesti, velijo nam hvaležno srce, cerkvena zapoved in pamet. Kajti mi dobro vemo, da le Najviša vladarska hiša združuje toliko narodov v eno veliko mogočno Avstrijo, da vse narode brani in jim prost razvitek dovoljuje.“ (Dobro! dobro! na desni.)

Tako, gospôda moja, mislijo pa tudi poslanci slovenskega naroda. (Dobro! na desni.) Nikar nam toraj ne podtikajte sanjarij, katerih ne poznamo! (Dobro! dobro! na desni.)

Zdaj, gospodje, se moram pa še obrniti k predmetu, o katerem bi najrajši molčal, kajti nikoli nisem rad zdražbe delal, ampak jo rajši poravnal. Nič nemam proti temu, ako se je vojno ministerstvo zahvalilo nemškemu šulferajnu, da je tisti ustanovil šolo za nemške otroke. Tudi bi se nič ne jezil, ako bi šulferajn na spodnjem Štajerskem napravljaval šole za nemške otroke. Šulferajn pa tako dobro ve, ko jaz, da mu v tem oziru ne preostaja nič dela, kajti za šole nemškim otrokom skrbijo že šolske oblasti dovolj skrbno. (Tako je!) Opazujem šulferajn že od njegovega početka in prepričal sem se, da nema družega namena, ko ponemčevati slovenske otroke. Pri nas je vsaj tako. (Posl. Šuklje: pri nas tudi! — Posl. dr. Pacak: pri nas tudi! — Posl. Miksa: povsodi!) Kdor tedaj pravi, da hoče šulferajn le nemške otroke braniti, on ne pozna razmer na spodnjem Štajerskem. Šole dela v takih krajih, kjer še ene nemške družine ni. (Čujte! čujte! na desni.) Šolske stavbe podpira le v slovenskih krajih pod tem pogojem, da se morajo odločiti za nemški učni jezik. (Posl. Klun: pri nas ravno tako dela!) Nemške šole na jezikovni meji podpira le tedaj, ako vanje hodijo tudi slovenski otroci. Ali je to tisto postopanje, katero je pohvalil vladni zastopnik pri skupščini v Celovcu rekoč: „On (šulferajn) je spoštoval posebnost družega naroda.“ (Čujte! čujte! na desni. — Posl. Šuklje: to je lepo spoštovanje!) In če brani le nemške otroke, kaj ima sploh opraviti s spoštovanjem drugih narodov? (Tako je! na desni.) Nedavno je šulferajn ustanovil šolo na spodnjem Štajerskem blizu jezikovne meje, in priznam, da je tam tudi nekaj nemških otrok. Iz začetka so rekli, da je šola le za nemške otroke; pa kmalu se je začel lov na slovenske otroke. Eden pglavitnih pomagačev šulferajna si je celó prilastil ime barona (smeh), menda zato, da bi njegova agitacija več izdala. Nekega železniškega čuvaja, kterega je železniški inženir štirikrat brez uspeha obdeloval, naj bi svoja dva otroka v šulferajnsko šolo poslal, so po zimi prestavili, ko je njegova teta na smrt bolna v hiši ležala. (Čujte! čujte! na desni. — Posl. Klun: to je nečloveško!) Pa pustimo to stvar, čeravno bi imel še veliko povedati. Omenim samo, da je ta šola le poldnevna,

in vendar se je priporočalo, naj se za javno proglasi, tako da so kmetje vprašali, če veljajo za to šolo druge postave, ko za javne šole? (Smeh. Čujte!) S takim delovanjem se le prepir neti (Tako je! na desni.), ne da bi se Slovencem dosti kaj škodovalo. Mislim, da dandanašnji ni več mogoče Slovencev ponemčiti, ker so trdne volje, da branijo odločno svoje pravice in koristi. Upam pa tudi, da pride čas, ko Nemci, ki pripadajo slavnemu omikanemu národu, ne bodo več ovirali naših pravičnih teženj po nravnem in gospodarskem napredu, ampak nam bodo privoščili prosti razvoj.“ (Živo ploskanje in dobro! klici.)

Kresovi sv. Cirila in Metoda.

Lepo in veselo je bilo videti, kako so se spet letos vse slovensko-koroške gore in doline lesketale v kresovih in odmevale od streljanja s topiči, ko se je zmrčilo dné 4. julija, na predvečer godu sv. Cirila in Metoda. Slovenskim rodoljubom se srce smeji, ko vidijo, da se naše ljudstvo zaveda in da ravno s temi kresovi pokazati želi, da hoče zvesto ostati katoliški veri, ki sta jo sveta brata učila, in pa slovenski besedi, ki sta jo branila in spoštovala. Toda naše nasprotnike bôdejo ti kresi hudo v oči. Skušajo jih na vse načine zabraniti, in kjer tega ne morejo, zabavljajo na vse pretege in pravijo celó, da hočemo mi s svojimi kresi le Nemce dražiti.

Da pa takemu sumničenju pravočasno in odločno nasproti stopimo, in da zamore vsak priprosti Slovenec odgovarjati, če bi na to pogovor prišel, — zato hočemo danes razložiti, zakaj mi te krese prižigamo in kak pomén da imajo.

I. Svetima solunskima bratoma Cirilu in Metodu prižigamo luči ali krese, ker sta tudi onadva Slovanom prinesla dvojno luč: prvič luč svete vere, in drugič luč omike in književnosti. Izumila sta namreč za Slovane posebne črke ali pismenke, začela sta spisovati sveto pismo v slovenskem jeziku in tudi mlade Slovane sta učila pisati s temi pismenkami in prebirati slovenske svete bukve, ki sta jih spisala sv. brata. Ko bi bila pa samo sv. Ciril in Metod bukve spisovala, to bi šlo počasi, ne bi jih prišlo dosti med ogromni slovanski rod, kajti pomisliti nam je, da takrat ljudje še niso znali knjig tiskati, takrat so se morale vse prepisovati. Sv. brata pa sta si znala pomagati. Izbrala sta iz Slovanov tiste mladenče, ki so bili najbolj prebrisane glave in čednega obnašanja; te sta naučila brati in pisati, pozneje, ko so bili dovolj izučeni, pa sta jih posvečevala tudi v mašnike. Iz začetka pa je bila prva naloga teh mladenčev, da so sv. bukve prepisovali, namreč tiste, ki sta jih sv. Ciril in Metod v slovenskem jeziku spisala za Slovane, v prvi vrsti sv. pismo, pa tudi mašne bukve, kajti sv. mašo so brali tudi v slovenskem jeziku, kar je bilo takrat potrebno, ko Slovani še niso imeli študiranih ljudij, da bi bili zmóžni latinskega ali grškega jezika. Ti mladenči tedaj so se v pisavi tako izurili, da so se „brzopisce“ ali „hitropisce“ imenovali. Takih „brzopiscev“ je bilo samo v Ohridi na Bolgarskem sedemdeset. Ako je torej vsak le eno Cirilovo

knjigo prepisal, bilo je kmalu na enkrat 70 prepisov izgotovljenih, in ti so se mogli poslati v razne slovanske dežele, in tako so Slovani začeli brati, pisati in sv. knjige študirati, to je bil začetek omike med Slovani. Mi smo toraj sv. Cirilu in Metodu hvalo dolžni za dvojno luč: za luč sv. vere in za luč omike. Zato je čisto prav, da z lučmi kresov svojo hvaležnost pokažemo in se sv. bratov dostojno spominjamo.

II. Kresovi pa niso samo spomin na davno minule čase, ampak oni veljajo tudi za sedanji čas, in sicer v tem pomenu, da mi s temi kresovi nekako slovesno obetamo, da hočemo zvesti ostati sv. katoliški veri, katero sta sv. brata učila, in slovenski besedi, katero sta branila. Naši nasprotniki dobro vedó, da imajo kresovi dné 4. julija tudi ta pomen, zato se pa nad njimi jezijo. Mi pa jim ne moremo pomagati. Ni je nobene Božje, ne cesarske postave, po kateri bi nas mogli prisiliti, da se moramo odpovedati katoliški veri ali pa slovenski besedi. Če so nekteri izmed nas tako nesrečni bili, da so bili zapeljani v zlo in postali odpadniki od svoje vere in svoje krvi, na te zgubljene ovce se mi ne bomo ozirali. Oni nam ne bodo prepovedali, če hočemo mi svojo vero pred svetom pokazati. Tako daleč oblast brezvercev in liberalcev še ne seže pod našim cesarjem, da bi sv. vero očitno zatirati in preganjati smeli. Mi bomo toraj še zanaprej častili sv. Cirila in Metoda, ki sta bila od rimskih papežev med svetnike prišteta, kakor častimo tudi druge svetnike. In če hočemo kakemu svetniku na čast kres prižgati, nam liberalci tega ne bodo ubranili, saj je bilo njim še naročeno, naj prižgejo krese v spomin 20letnice nove šolske postave, in res je tisti dan gorelo malo število kresov. Če se smejo kresi prižgati v spomin kake postave, ktere se ne moremo veseliti, posebno mi koroški Slovenci ne, — potem se bo vendar tudi v čast tega ali drugega svetnika smel kres zakuriti. Odločno pa zatrjujemo, da naši Ciril-Metodovi kresi nemajo namena, da bi Nemce dražili. Nemci so ja tudi naše vere; pravi katoliški Nемец se gotovo ne bo jezil, če vidi, da mi častimo tiste svetnike, katerim smo posebno hvaležnost dolžni. Ko bi Nemci ob naši meji hoteli na enak način častiti nemškega apostelja sv. Bonifacija, mi Slovenci se nad tem prav nič ne bomo jezili, ampak le veselilo nas bo, ako vidimo, da so Nemci še toliko katoliški, da se hvaležno spominjajo tistega moža, ki jim je prinesel luč sv. vere. Zato tudi mi mislimo, da med pravimi Nemci ne dobi dosti takih, ki bi jih naši kresi v oči bôdli. To pa vemo, da naši nemškutarji in liberalci, to so domači odpadniki, ti čudni možiceljni so polni jeze na te krese. Te jezične garde, ktere je vsaki dan menj, ker se ljudem bolj in bolj v glavi jasni, in ktera bo časom čisto zginila, te garde, pravimo, se pa že davno več ne bojimo.

Toraj Korošci, če smo letos zanetili 400 kresov, drugo leto jih bomo 800. Tudi na Štajerskem jih je zmirom več; če se pa Kranjci tega lotijo, tam jih bo še največ.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Kresisv. Cirila in Metoda.) Iz mnogih krajev so nam došla poročila, kako so koroški Slovenci veselo netili krese na čast sv. Cirilu in Metodu, streljali, prepevali itd. Zavoljo pomanjkanja prostora pa žal! ne moremo vseh dopisov sprejeti. Omenimo le to: v Kotmirski fari so imeli 7 kresov, drugi dan slovesno sv. mašo, pranganje in veselo streljanje. Podobno poročilo imamo iz Libelič. Neki podjunski dopisnik hvali posebno kresove na Peci in na skali pod Peco, ki se Gradišče imenuje. Tudi na nemški meji gorijo še srca za slovenstvo, zato so zanetili tudi krese v Mišljah, Stregljah, Lepi vesi in na Lečji gori. Zraven se je streljalo in prepevalo. Enako poročilo imamo iz Možiške doline. Slava vsem, ki so čast skazovali svetemu Cirilu in Metodu!

Iz Celovca. (Nemški šulferajn) je Slovencem tako dobro znan, kakor slab denar. Saj je resnica, kar je slovenski poslanec Robič nedavno na Dunaju pravil, da ustanovlja nemške šole v čisto slovenskih krajih in potem gre na lov in lovi otroke ubogih slovenskih kočarjev in takih, ki so pri Nemcih v službah, da jih potlačijo v te nemške šole. Tudi daje občinam podpore pod tem pogojem, da morajo v šoli upeljati nemški učni jezik. Tako dela šulferajn med Slovenci in med Čehi, kar potrdijo vsi poslanci teh dežel. Ni tedaj resnica, kar šulferajn pravi, da on brani le nemške otroke in da le za nje šole dela. Za nemške otroke je šulferajnu malo mar, za tiste že država dobro skrbi, da ne ostanejo brez nemške šole, zato ima šulferajn proste roke, da lovi slovenske otroke v svoje šole in da podkupuje slovensko-nemškutarske občine, da mu za par tisočakov prodajo narodnost ali vsaj učni jezik svojih otrok. To je vse sicer Slovencem že davno znano, saj smo tudi v „Miru“ že dovolj pisali o tem društvu, ki ima na svoji zastavi zapisano: „vojska Slovanov!“ Spregovorili smo pa spet enkrat o šulferajnu, ker je imel letos svojo veliko skupščino v Celovcu pri „Sandwirthu“. Z zadoščenjem pa moramo povedati, da se Celovčani niso dosti zmenili za ta zbor, samo iz krivih nosov judovskih šulferajnarjev, ki so po mestu hodili, so se nekteri norčevali. Na zborovanje je prišlo malo Korošcev, večidel so bili zborovalci iz vseh vetrov vkup nanešeni. Še celo iz pruske Nemčije je en dedec prišel in govoril tako, da med Avstrijo in Nemčijo ni nobene meje, ampak koder se nemško govori, todi je povsod „Nemčija“! Tožili so tudi, da ljudje nočejo več plačevati za šulferajn in da zmirom manj denarja vkup prihaja. Bog daj ljudem pamet, da ne bi dali niti krajcarja za to društvo!!

Iz Kotmare vesi. (Odgovor dopisniku „Freie Stimmen“.) Neki škricman, ki je nam dobro znan in o kterege pregrehah bomo še govorili pri drugi priliki, je pisal od tukaj v „Freie Stimmen“, kjer pravi, da ne verjame, da bi bil deček Valentin Učovník res sam tisto pismo pisal, ki je bilo v „Miru“ ponatisnjeno. Na to se lahko odgovori: pismo shranjuje gosp. Prosekar na Plešivcu; kdor hoče, naj si ga pa ogleda. Izgovarja se nadalje, da je fant slabe glave in da je več ko 400 šolskih ur zamudil, da se zato ni veliko na-

učil. Pri tem pa imamo dve opazki: Oče tega dečka je nemškutar in liberalec; kako je pa to, da je fanta tako malo v šolo priganjal, da je več ko 200 ur izpustil brez opravičenja? Saj liberalci zmirom pravijo, kako jim je šola pri sreči; kako je to, da svojih otrok ne pošiljajo bolj pridno v šolo? Drugič pa prašamo: koliko kazni ali globe je pa plačal Učovník za teh 200 po nepotrebem zamujenih šolskih ur svojega sina?? Če slovensk otrok kako uro zamudi, je oče precej kaznovan; ali se pa tudi liberalci tako pridno kaznujejo?? Liberalni dopisnik hoče tudi „Mirovega“ dopisnika na zaničevano klop posaditi; — sam bi se bolj na njo podal, naslonjena reva!

Od Drave. (Slovensko uradovanje.) Tudi v našem kraju smo se veselili, ko smo brali, kako je slovensko politično društvo zmagalo proti Celovškemu magistratu, in da je tisti primoran, sprejemati slovenske dopise. Tukaj se pač vidi, da kdor se za svojo pravico poteguje, jo tudi doseže. Pa na kmetih je malo tako srčnih ljudij, da bi si upali terjati slovensko uradovanje, zato pa vse pri starem, to je, pri nemščini ostane. Ljudje bi morali spisovati slovenske tožbe in potem terjati, da se jim po slovensko odgovori. Če kdo pred sodnijo zapisnik ali protokol narekuje, naj zahteva, da se mora tisti po slovensko pisati. Ako bo zapisnik slovensk, ga boš tudi bolj lahke vesti podpisal, ker se ti naprej bere in ti vsako besedo zastopiš. Po nemško se pa včasih druge besede v zapisnik postavijo, kakor jih ti nisi govoril in tudi ne potrdiš. Trkajmo, da se nam odpre!

Od Jepe. (O ravnopravnosti.) Ako naša slovenska beseda še nima tiste veljave, ki jej gre, tega smo dostikrat sami krivi, ker se za svoje pravice premalo potegujemo. Gospod pravosodni minister je že parkrat rekel v državnem zboru, naj se le vsak pritoži, ako se mu zastran uradnega jezika sila dela. Ko bi se mi pritoževali, kmalo bi dobili slovensko uradovanje. Tudi pri notarjih in odvetnikih se le malokdo oglasi s prošnjo, naj se mu pisma v slovenščini izdelajo. Tožba med Celovškim magistratom in slovenskim političnim društvom nas tudi uči, da se že dá nekaj doseči, ako se človek trdno opira na postavo in svojo pravico.

Iz Žabnlc. (Vrl mladenič †.) Stari Grki so pravili: „Mlad umrje, kogar bogovi ljubijo.“ Ta rek uresničil se je dné 2. t. m. tudi pri nas. Zapustil nas je namreč ta dan vrl mladenič in sorojak, umrl je pridni dijak Jurij Rosenwirt. Rajnki rodil se je dné 12. aprila 1872 tu v Žabnicah, učil se je pridno v ljudskih šolah, in ker je pokazal kmalu bistro glavico, spravili so ga blagi dobrotniki v Celovec v latinske šole. Bil je tam vedno med najprvimi in najboljšimi učenci in po svoji pridnosti in vestnosti napravil je svojim učiteljem mnogo veselja. Štiri leta je bil gojenec dijaškega semenišča „Marijanišče“ in tudi tu imeli so v njem predpostavljeni vestnega in tihega renjenca, učenci pa prijaznega in ljubega sošolca, ki je za vsacega imel prijazno besedo in bil vsem vzgled dobrega obnašanja in pridnega učenja. Vedno se je rajni Jurij tudi zavedal svoje slovenske narodnosti, in nikjer se ni sramoval slovenske besede. Kaj rad je prebiral lepe slovenske knjige, ko se je

tako pripravljaj na bodoči svoj stan. Pa Bog je hotel drugače. Že pred tremi leti začel je hirati za pljučnico na veliko žalost svojih starišev in vseh, ki so ga poznali. Trpel je jako mnogo ta dolga leta, pa ves udan v voljo božjo nosil je potrpežljivo velike bolečine. — Kako so umrlega vsi ljubili, pokazal je pogreb dné 4. t. m. Od vseh stranij prišli so ljudje blagemu mladeniču skazat zadnjo čast; tudi iz Višarij prišla sta dva gg. duhovnika. — Bodi s temi vrsticami vrlemu slovenskemu dijaku ohranjen prijazen spomin!

Iz Borovelj. (Kresi. — Nesreča.) Na predvečer godu sv. Cirila in Metoda smo iz Borovelj videli 9 kresov, med temi enega v Borovljah „na Šajdi“. Ti lepi kresi so pričali, da se spodnji Rožani še čutijo Slovence in da so edinega duha in srca. — Dné 8. julija je g. Boštjan Maurer, najemnik Voigtovega zemljišča, z voza padel in se ubil. Bil je zet na široko znanega „Deutsch-Petra“, miroljuben narodnjak slovenski, pobožen kristjan in prijatelj revežem. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva in pri tem pogrebu se je tudi lepo pobožno molilo, kar pa pri nas v Borovljah ni več v navadi, kajti mi smo že preveč „napredni“ in „prostomiselní“.

Iz Podjunske doline. (Šolarji in njih pozdrav.) Navada je pri naših učiteljih, da učijo slovenske otroke, naj ljudi na cesti po nemško pozdravljajo, kar se tudi skoro povsod godi v sramoto nas Slovencev. Kajti če te sreča v čisto slovenskem kraju tolpa šolarjev in te pozdravlja po nemško „kuten tak!“ zdi se ti, kakor bi se iz tebe norčevali ali pa tvojo narodnost zasmehovali, ali pa, kakor bi se spakovali. Nedavno pa sem šel proti Božjemu grobu (iz Pliberka), srečal sem osem šolarjev in so me lepo po slovensko pozdravili. To me je kaj razveselilo in sem si mislil: „Vender se najde tudi med učitelji še kak pameten mož.“ Te otroke uči gosp. Svikaršic, in slišal sem, da je priljubljen pri ljudeh. V Švabeku je pa že druga pesem. Tam so me otroci pozdravili z besedami „kuten morgen!“ čeravno je bilo že popoldne. Ali mar Slovenec ni pozdrava vreden, da otroke le po nemško pozdravljati učijo?

Iz Črne. (Občni zbor Ciril-Methodove naše podružnice) dné 5. julija je bil prav sijajen. Gostilna Štularjeva je bila ozalšana s cvetjem in zastavami. Prva hvala gre gg. pevcem iz Maribora, ki so nas s svojim pohodom počastili in s svojim lepim petjem kratkočasili. Nastopilo je več govornikov, ki so nam podali dokaj lepih naukov. G. Holz iz Ljubljane kot zastopnik glavne družbe je navdušeno govoril o svetinjah svete vere in materne besede, katerim moramo Slovenci zvesti ostati. Ravno tako ginjive so bile tudi besede nekoga gospoda iz Maribora. Prav dobro jo je tudi pogodil kmetski govornik g. Skubl iz Prevalj, ki nas je spodbujal k vztrajnosti, kazoč na Čehe, ki so bili nekđaj tudi v tako slabem položaju, kakor mi, pa so si z odločnim in pridnim delovanjem pridobili imenitno mesto med evropskimi narodi. Gospod Gabron so napili iz daljine došlim gostom, kar je zbudilo navdušene živio-klice. Zvečer je gorelo več kresov po gorah v znamenje, da stojimo trdni ko skale za naše pravice in svetinje. Slednjih pa izrekamo srčno zahvalo vsem rodoljubom,

ki so nas iz daljnih krajev obiskali v naši gorski samoti. Živeli! Na svidenje!

Izpod Svinčene planine. (Liberalci in vera.) V „Miru“ smo brali, da viši in bolj imenitni liberalci nočejo več za brezverce veljati. Najbrž so spoznali, da jim to škoduje pri volitvah, zato zdaj govorijo: „mi nismo zoper vero, ampak le zoper duhovnike“. Da jim pa to ne gre iz srca, spoznamo lahko iz tega, ker njih učenci po deželi, ki niso toliko politični in povejo, kar mislijo, očitno kažejo svojo nevero. Posebno po mestih in trgih, kjer se zbirajo po gostilnicah, govorijo take neslanosti, da jih ni moč poslušati. Slišal sem jih že večkrat tako modrovati: „Če je to res, kar duhovniki pravijo, naj pa mrlič ustanejo in naj nam povejo, kako je na drugem svetu!“ Podobni so farizejem, ki so od Kristusa tirjali, naj jim kak čudež naredi, in ktere je Gospod ojstro zavrnil: „Kaj, ta prešestni rod zahteva znamenj in čudežev!“ Podobni so tudi tistem bogatinu, ki je bil v pekel pokopan in je Abrahama prosil, naj bi kakega mrliča k njegovim bratom poslal, da bi jih spreobrnil, češ, če kdo od mrtvih vstane, mu bodo prej verjeli. Abraham pa mu je odgovoril: „Saj imajo Mojzesa in preroke; ako tem ne verjamejo, tudi ne bodo verovali, če bi kdo od mrtvih vstal in jih svaril.“ Tako je tudi zdaj: imamo Kristusa in njegovo evangelje, ter imamo duhovnike, ki nam voljo Božjo razlagajo. Kdor tem ne verjame, tudi ne bo verjel, če bi mrlič vstal in ga svaril. Prvi hip bi se prestrašili, pa kmalu bi začeli govoriti, da je to le natorna prikazen ali pa kaka sleparija. Saj tudi na čudeže v Lurdu ne verujejo, čeravno se jih toliko zgodi in so po učenih in pravičnih možeh zadosti spričani.

Iz Kranjskega. (Mir vam bodi!) „Blažene noge oznanujočih mir, oznanujočih blaginjo.“ Teh besedij sv. pisma sem se domislil, prebravši pismo, v katerem velezaslužna in v narodnem boju mnogokrat preizkušena moža, velecenjena gospoda Luka Svetec in Ivan Murnik vse treznomisleče rodoljube vabita na naročbo „Novic“, ki naj bi delovale za mir in spravo med razburjenimi slovenskimi strankami na Kranjskem. Bodi tisočkrat pozdravljena že zdavno zaželjena stranka sloge, stranka miru in sprave! Dovolj naj bo sovraštva, dovolj bratomornega klanja! Ne igravimo se več z narodom, marveč začnimo složno delati za narod, sicer bodo od večnega prepira med nami imeli korist edino le naši narodni sovragi. Da, če bodo Slovenci na Kranjskem zopet kedaj prišli pod nemški jarem, pred katerim nas Bog varuj, zahvaliti se bomo imeli za to dobroto edino le slepi strasti prepiraželjnih naših strank, ktere bi se veliko bolj po pravici morale imenovati rodosovražna oziroma domosovražna stranka, kakor pa „domoljubna“ odnosno „rodoljubna“. Kdor namreč prepír odobrava ali tako po nepotrebnem podpihuje in neti, kakor ti razumejo posebno nekteri v Ljubljani, tak ni domoljub ali rodoljub, marveč največji sovražnik svojega národa. „So sicer“, pravi omenjeno pismo, „ki pravijo, da je pri sedanjih razmerah mir med nami nemogoč in da se začeti boj mora izbojevati“. Toda vprašamo, kdo so tisti, ki tako govoré? Pri vsaki stranki dva, trije, ki iščejo le svoje koristi in se ne upajo drugače dospeti do slavnega (?) imena, kakor s takim

nepremišljenim početjem. In zavoljo njih naj trpi ves slovenski narod? Kdor ima količkaj pravega rodoljuba v srcu, se mora s studom obrniti od takih strank in bojaželjnih hujskačev, ki hočejo videti le v prepiru rešitev slovenskega naroda. Prav imata gori imenovana rodoljuba, ko pravita v svojem pismu: „V resnici žalostno bi bilo, ko bi ne bilo med nami toliko modrosti, požrtvovalnosti in samozatajevanja, toliko bratovske ljubezni, da bi se pri brambi narodnih svetinj ne mogli zjediniti. Prijateljskega pomenka in porazumljenja je treba; vedeti je treba, ktero navzkrižje je med nami. V ta namen, v spravo med nasprotnima strankama, bodo služile „Novice“, ki bodo gotovo — porok zato sta nam dve odlični imeni Svetec in Murnik — vse storile, kar bo v njih moči, da se kakor hitro mogoče vrne v nas tista lepa sloga, kakoršna je bila pred leti med nami in kakoršna je še sedaj med koroškimi narodnjaki duhovskega in posvetnega stanu. Čvrsto se zatorej oklenimo „Novic“, glasila pomirjujoče stranke, stranke sprave in sloge. Tudi nam kranjskim Slovencem se potem povrne tista zlata doba, ko se bodo vsi narodnjaki duhovskega in posvetnega stanu pod geslom: „Vse za vero, dom, cesarja“ zjedini v složno delovanje v prid našega naroda. Bog in narod! Kranjski duhovnik.

Iz Rima. (Proti suženjstvu.) Pred nekaj časa se je v Rimu mudil belžiški stotnik Žak (Jacques), ki je od protisuženjske družbe poslan v srednjo Afriko. Žak je še mlad in lep človek, odkritega, prijaznega obraza. Tudi sv. oče so ga sprejeli v razgovor in peljal se je v Vatikan v odprtem vozu. Stotnik Žak je sv. očetu vse razložil, kam je namenjen in kako misli svojo nalogo izvršiti. V prvi vrsti je treba z orožjem in živežem na pomoč priti slavnemu kapitanu Žubertu, ki je ob Tanganiškem jezeru ustanovil več postaj proti suženjstvu. Z Žakom potujejo trije častniki; od teh bosta dva ostala pri Žubertu in pomagala izvežbati oboroženo brambo proti arabskim človeškim roparjem. Potem bodo v te postaje ob Tanganiškem jezeru kardinal Lavižeri poslali 22 misionarjev. Stotnik Žak pa misli v Zanzibaru oborožiti in izuriti kakih 500 zamorcev, za katere že orožje in strelivo seboj vozi. Tako se bo arabskim roparjem z oboroženo silo nasproti postavil. Žak misli tri leta v Afriki ostati, da svojo nalogo popolnoma dovrši. Sv. oče so se za vse zanimali in izpraševali stotnika o Afriki in njenih prebivalcih. Stotnik Žak je zamogel na vsako vprašanje odgovoriti, ker se je že prej več let mudil v državi Kongo v Afriki kot belžiški častnik in bil tudi zavoljo hrabrosti odlikovan. Sv. oče so mu čestitali, ga blagoslovili, pohvalili belžiške katoličane, ki se toliko trudijo za blagor ubogih zamorcev, in obljubili so, da bodo en del tistih darov, ki jih dobijo o svoji škofovski petdesetletnici, darovali za namene protisuženjskega društva. Vesel in z novim pogumom navdihnjen se je vrli častnik poslovil od sv. očeta. — Ravno prihaja pismo iz Zanzibara, ki pové, kako grozno so Arabci spet divjali in pustošili deželo ob Tanganiškem in Nijanzanskem jezeru. Odpeljali so mnogo ljudij v sužnost, še več jih pobili, hiše požgali in poropali. Kar je še zamorcev živih ostalo, zbežali so v nepristopne gozde, tako da so lepe in rodovitne doline čisto zapuščene in

brez prebivalcev. V Urundi in Malambi je vse polno človeških kostnjakov in na pol strohnelih mrličev, ki so bili od Arabcev pobiti. Ta dežela, ki je štela prej do deset milijonov prebivalcev, je zdaj čisto opustošena. Evropejci, ki v Afriki bivajo, so vsi razljuteni nad temi zverstvi, in zoper arabske roparje se pripravljajo srdit odpor. Najlože bi to kupčijo s sužnji zatrla Anglija, ker ima Egipt v oblasti, torej lahko zabrani izvoz sužnjev v Azijo na suhem, pa tudi na mokrem, ker ima dovolj vojnih ladij, da bi lahko zastražila rudeče morje.

Kaj dela politika.

Državni poslanci so šli domov; menda se jeseni meseca oktobra spet snidejo. Izmed govornikov v zadnjih sejah omenimo gosp. dr. Ferjančiča, ki je tožil, da na Slovenskem nočejo uradniki slovensko uradovati, če tudi znajo. Ako želi minister vedeti imena tistih uradnikov, naj ve, da na pr. na Koroškem so vsi uradniki enaki, povsod se nemško uraduje. Naj bi že vendar enkrat vlada za to poskrbela, da bi se na visokih šolah in Gradcu nekteri pravniški predmeti tudi v slovenščini predavali (učili), da bi se poznejši uradniki naučili slovenskega uradovanja ter bi se ga ne branili toliko. Pravosodni minister Schönborn je mnogo govoril o čeških razmerah, obžaloval je, da se sprava ni posrečila, rekel je, da vlada ne bo zatirala ali prezirala češčine, vendar poglavitni uradni jezik mora nemščina ostati. — Katoliški poslanec Hagenhofer je prav dobro govoril za versko šolo. — Mladočeha Slama in Adamek sta se potegovala za Slovane v Šleziji. Pa Slama je prerobato govoril in napravil slab utis. — Prav izvrstno je govoril slovenski poslanec Robič. Tirjal je slovenskih šol v Trstu, kazal na pomanjkanje učiteljev na Štajerskem, in hudo bičal delovanje nemškega šulferajna. — Denarni minister Steinbach je obljubil, da bo že jeseni predložil načrt postave, po kateri se bodo manjšim davkoplačevalcem davki znižali. Da bi le na kmete ne pozabil! Ko bi hotel kmetom pomagati, moral bi jim vsaj polovico davkov odpisati. — Prav dobro se je za Kranjce potegnil poslanec Povše. Priporočal je vladi, naj bi uravnala nekatere hudournike na Dolenjskem, naj bi izsušila ljubljansko močvirje, naj bi preiskala in uredila nekatere podzemeljske vode na Notranjskem, posebno Ljubljano; naj bi skrbela za živinorejo in vinarstvo. — Za kmečke potrebe se je oglasilo še mnogo drugih govornikov; le koroški poslanci so molčali, zato ne vemo, kdaj se bo začel Kirschner poganjati za vse tiste lepe reči, ki jih je pred volitvami obetal. Poljedelski minister grof Falkenhayn je rekel, da misli ustanoviti kmetске zadruge in da bo predložil tako postavo, po kateri bo kmetom mogoče, da se znebijo svojih dolgov. Njegov govor je napravil dober utis na poslance. — Liberalcem ni nobena reč v državnem zboru tako na poti, kakor grof Hohenwart (kranjski poslanec) in njegov konservativni klub. V tem klubu so namreč trdno zvezani Slovenci, Hrvati, katoliški Nemci in češki graščaki. Glasujejo pa s tem klubom tudi slovanski Moravci, Staročehi in katoliški Lahi, tako

da vselej lahko blizo 90 glasov na tehtnico položi in liberalcem vse račune prekriža. Zato liberalni listi želijo in pišejo, naj bi se ta klub razdril, vladi pa priporočajo, naj pokliče grofa Hohenwarta v gosposko zbornico, upajoči, da se bo klub razkropil, ako zgubi vodnika. Da bi pa svoje volilce potolažili in liberalcem to prazno upanje vzeli, zbrali so se konservativni poslanci nekaj dni pred sklepom državnega zbora in vsi odločno izrekli, da ostanejo zvesti pod zastavo Hohenwartovo. Grof Hohenwart je rekel, da ostane rad vodnik katoliških poslancev in da bo vse storil, kar premore, da konservativna stranka svoje namene doseže.

Nemški cesar Viljem je zmirom na potovanju. Zdaj je obiskal Holandski kraljevi dvor, potem pa se je prepeljal na Angleško, kjer so ga seveda sprejeli z veliko častjo. Iz teh in drugih znamenj nekateri sklepajo, da je že gotovo, da se Anglija pridruži trodržavni zvezi (Nemčija, Avstrija, Italija) in da se tako zveza predela v četiridržavno. Drugi pa dvomijo nad tem, ker se Anglija nerada veže, ampak si najrajši ohrani proste roke. Tudi bodo tam kmalu nove volitve, pri katerih utegne zmagati Gladstonova stranka; potem bo moral pa Salisbury odstopiti in kar bi on zavezal, se bo spet razvezalo. — Močno opekli so se Angleži, ko so hoteli Rusom škodovati. Iztirali so iz Londonske borze vse ruske papirje (obligacije) in namesto njih nakupili južno-ameriških in afriških (od neke sleparske družbe, ki je obetala velik dobiček iz afriških zlatih rudnikov, ktere morajo pa še le iskati). Vsled vednih puntov v južni Ameriki so tamošnje banke propadle in njih papirji so ob veljavo. Angleži so pri tem zgubili mnogo sto milijonov, ljudstvo je zgubilo vse zupanje do Londonske borze, in glavna kupčija se je preselila na Pariško borzo, ki je zdaj prva na svetu.

Gospodarske stvari.

Strnišča kaže prej ko mogoče podorati.

Kedar sta ozimina in jarina požeti, bodi kmetovalec prva skrb, da podorje strnišča hitreje ko mogoče. Zelo napačno pa je, ne dotakniti se strnišča po več tednov ali mesecev s poljedelskim orodjem. Tako zgubimo že precej mnogo pridelka, ki bi ga njiva sicer gotovo rodila. Brezpogojno in nedvojbeno je dobro, strnišče hitro podorati. Marsikterim utegne ugajati, da strnišča poprej ovce popasejo, vendar naj jih precej po žetvi. Žalibog ravnajo ljudje dostikrat ravno nasprotno ter puščajo strnišča do novembra in še dalje.

Na Angleškem so kmetovalci tega mnenja, da vsak dan zamude donaša več škode, ako ne podorjejo strnišča. Pomisliti treba tudi, da je vedno težavneje podorati, čim dalje na zimo odlagamo. Tudi hasni mnogo manje, če kesno podorjemo, nego če hitro, in je tudi nemogoče, kedar zima zgodaj pritisne.

Koristi so pa mnogovrstne, kedar podorjemo strnišče hitro. Plevelno seme, rano in pozno, pride pod grudo in začne poganjati, in zato je nastopna zima tem gotoveje uniči. Dosti plevelnatih rastlin vzraste sicer, pa rano podoravanje vzame jim življenje in jih vrže pod grudo. Največ jih pogine.

Podorano strnišče se pomeša z zemljo, razkraja se hitro in je najboljši gnoj prihodnjim rastlinam. Pirnico uničimo tako najlaže, ker jej vzamemo precej njene nadzemne dele. Naposled pristopa zrak prosteje in dela zemljo rodovitno. Nevzoran svet pa se čedalje bolj strjuje ter odvraca plodnosni zrak.

Zelo se izgovarjajo: Ne utegnemo, da bi precej po žetvi podoravali strnišče. Sedaj, ko imamo dovolj dobrih plugov, ne velja ta izgovor. Malo časa in truda je treba, da se strnišče prevrne. Koder je bilo izpalo mnogo zrnja, kaže tembolj, da hitro preorjemo strnišče in tako pognojimo; podorano zrnje pa požene kmalu in dá novega zelenjadnega gnoja. Ta postane tem boljši, ako prisejemo še nekaj ajde ali gorušice. Naposled podorjemo vse, in hasek je tem večji. Ako vržemo ob tej priliki nekoliko razkrojene koščene moke vmes, pospešimo več, nego če bi dragega perugana bili kupili in potrosili. Potem treba pred zimo orati in pustiti njivo do spomladi. Sedaj se povlači in poseje. Dobri učinki takšnega ravnanja so naslednji: Zgornja plast zadnjega leta s strniščem in gnojem vred pride globoko v zemljo, nje spodnja plast pa navzgor, da jo zrak, svetloba in toplota, zima in mokrota obdeljujejo in v njej nahajajoče se redilne snovi razkrajaajo. Po zimi postane zemlja na njivi bolj rahla nego pod motiko, plugom in brano. Takšna zrahljana zemlja pridržuje v njej nahajajoče se plinaste gnojilne snovi in srka takšnih iz zraka v sebe kakor goba. Zemljišče si prihrani blagotvorne zimske mokrote, zgoraj po površini je pa precej suho in pripravno za jarino.

Kdor dela tako, ogne se oni nezgodi, ki je neizogibna, ako preorjemo isto njivo jeseni in spomladi. Kajti tedaj pride navzgor z vsem svojim plevelom ista plast zemlje, ki je bila poprejšnje leto. Nasledek temu je, da prepereže vso njivo plevel. Od daleč ni možno presoditi, kaj je vsejano. Oves je v takih slučajih videti, kakor bi le ogršica bila vsejana. Ako pa ravna kmetovalec razumno, ni se mu bati zapleveljenih njiv. Kdor utegne rano podorano strnišče pred zimo še enkrat globoko podorati, on bode imel veliko pridelka, zlasti če sadi ondi okopavino. Ravno tedaj kaže strnišče precej podorati in povlačiti. Plevel bode tem hitreje pognal, pa naslednji predzimski plug ali zimski mraz ga uniči tem gotoveje.

* * *

Preprosto sredstvo, s katerim se pospešuje gonjenje krav. V nemškem listu „Oekonom“ piše o tem neki kmetovalec naslednje: „Pred 25 leti nisem imel svojega bika, ker mi je bil vedno drug na razpolaganje. Krave moje so bile dobro rejene in zelo mlečne. Gonili so jih na pašo. Minul je teden za tednom, pa nobena se ni gonila. Rabil sem različna znana sredstva, pa brez uspeha. In tedaj mi je znan kmetovalec nasvetoval to-le: Dobodi sveže (frišno) namolzenega mleka od kake krave, ki se goni, in ga daj kravi svoji kolikor moči svežega in gorkega. Smijal sem se temu svetu, pa vendar sem poskusil. Zvečer smo dali kravi mleka, in drugi dan se je že videl popoln uspeh. To sredstvo sem tudi pozneje rabil v podobnih slučajih in skoro vselej z uspehom. Ugovarjal bode morda kdo, da se je le slučajno pri-

petilo. To pa ni verjetno glede na mnogokratni uspeh. Naj le vsak sam poskusi, da se prepriča.
„Kmet.“

Smešničar.

Dva gospoda sta v gostilnici naročila kosilo, sedeča pri mizi, kjer je tudi Ribničan sedel. Pri-nesejo jima meso zrezano skupaj na enem krožniku. Iz uljudnosti sta krožnik drug drugemu ponujala. A. ga potisne k B. in reče: „Prosim, vzemite!“ B. ga potisne nazaj in reče: „Prosim, le Vi se poslužite!“ Ker nobeden ni hotel začeti, da bi se drugemu ne bi za malo zdelo, porivala sta tako krožnik po mizi kake dve barti. Ribničan to vi-deti, vzame krožnik z mesom in reče: „Če nobeden njače, bom pa jes pojajdu!“ Pojedel je vse, go-spada sta morala pa plačati.

* * *
Neki bahač je jahal na konju in srečal moža z oslom. „Stopi brž na stran,“ reče jezdec možu, „moj konj oslov ne more trpeti.“ Oslovi gospodar pa reče: „Potem je pa res čudno, da vas ne vrže na tla.“

* * *
Župan: „Vaša žena Vas toži, pa preveč pi-jete.“ Vinoljub: „Res je; pa vselej ga pijem na Vaše zdravje.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Opozarjamo že danes, da bo slovensko katoliško-politično in gospodarsko društvo priredilo dné 16. avgusta t. l. veselico pri Ra-zaju na Plešivcu. Spored prihodnjic. — Vse rodoljube prosimo, naj pridno nabirajo proš-nje za slovenske šole. — Posebno pozornost obračamo še na občinske volitve, ki se bodo na Koroškem vršile letošnje jesen. Dokler sloven-skih občin nemamo v svojih rokah, tako dolgo nič ne opravimo! — Koroška deputacija zavolj šol pojde jeseni na Dunaj, ko se državni zbor vnovič snide. Zmagali bomo, pa gibati se je treba. Čas za dopošiljanje prošenj za slovenske šole je tedaj še do konca meseca avgusta. Nadejamo se, da bodo rodoljubi storili svojo dolžnost! — Na Celovških latinskih šolah se je pretečeno šolsko leto učilo 346 Nemcev in samo 65 Slovencev. Izmed osmošolcev so zrelostni izpit le trije napravili izvrstno ali z odliko, in med temi sta dva Slo-venca: Valentin Limpelj iz Blač pri Št. Mohoru in Jur Trunk iz Blač pri Beljaku. Dobro! — Na sv. Višarje sta nedavno prišla dva slovenska ro-marska vlaka, eden iz Gorenjskega in Notranjskega, drugi iz Dolenjskega in Štajerskega. Govori se, da hočejo Žabniški dekan, čast. g. Incko, napraviti telefonsko zvezo od Žabnice do sv. Višarij. Misel je dobra. — Pri Resniku je v Dravi utonil nek fužinski delavec iz Borovelj. — Zaklal se je Štefan Kogelnik v Gospi Sveti. — Slovenski Korošci so prejšnje tedne močno tožili zavolj suše; potem pa je menda dovolj namočilo. Na nemški strani pa so imeli preveč deža, tako da jim je v krajih vsa krma segnjila, ker je niso mogli sušiti. V Jezer-niški dolini na gornjem Koroškem so se oblaki utrgali in mnogo škode napravili. — Visokega

gosta smo imeli nedavno na Koroškem: mil. gosp. knezoadškof dr. Zorn iz Gorice so obiskali sv. Višarje in Celovec. — Pri Poračah je v Vrbskem jezeru utonil neki čevljar. — Pri Podgradu pa je Sleten deček v Dravi utonil. — Na Celovških la-tinskih šolah se je letos učilo 65 Slovencev, lani jih je bilo le 59. Za prirastek imamo menda za-hvaliti Marijanišče. — Liberalni listi poročajo, da se je Švabeška občina izrekla za nemško šolo. Radovedni smo, ali so vsi svetovalci vedeli, kaj so podpisali?

Na Kranjskem. Dné 12. julija se je slovesno vzdala spominska plošča v hišo rajnega „očeta Slovencev“ dr. Janeza Bleiweisa. Slavnostni govor je imel dolgoletni prijatelj in sotrudnik Blei-weisov, starosta živečih slovenskih voditeljev, gosp. notar Luka Svetec. Mnogo narodnih društev z zastavami se je slavnosti udeležilo. Zvečer je bil banket v čitalnici. Bog daj Kranjcem kmalu spet drugega Bleiweisa! — V papirnici na Goričanah je stroj ubil delavca Belca. — V Vrbovcu pri Ko-čevju je strela ubila žensko, ki je stala pod hrastom. — V Kostanjevici je pogorelo sedem hiš. — Po-gorel je tudi Pleško na Brezovcu. — Nova cerkev na Brezju bo še letos dodelana. — V Domžalah so pogoreli trije gospodarji. — V Vinici so usta-novili čitalnico. — Pri Krškem je strela ubila 17-letno deklico. — Pri košnji je nagloma umrl neki delavec v Lavrici pod Ljubljano. — Pri Metliki ste dve ženski na njivi umrli od vročine. — Na Belokranjskem so imeli več časa sušo. — V Do-bličah pri Črnomlju so se prikazale osepnice (koze). Šolo so zaprli. — Pogorel je Bolčin v Kolku pri Vipavi. — Toča je pobila okoli Šmartna pri Li-tiji. — Pri Smledniku je utonil neki žganjar. — V Pivški jami pa je utonil posestnik Baraga.

Na Štajerskem. Gasilec v Sevnici so po-darili svitli cesar 50 gld. — Hudo nevihto so imeli v Remšniku; neko starko je strela ubila. — V Okolaveih je strela ubila 5letno deklico; v Slap-nicah je pa užgala hišo. — Na Žejniku sta iz po-rednosti zažgala dva fantina po 10 in 11 let stara; zgoreli ste dve hiši; paglavca sta prišla v posilno delavnico. — V Mariboru so vagoni stlačili de-lavca Heriča. — V Celju so bili obsojeni: zavolj izneverjenja: Lojze Strelec na 15 mesecev; zavolj požiganja: Fr. Krivec na 13 mesecev, M. Kupčič na 6 let, Fr. Cigula na 6 mesecev, Mica Gödl na 3 leta; zavolj poboja: Janez Golob na 6 let, Jan. Glaser na 6 let; zavolj ponarejanja denarjev: Jurij Hvalec na 15 let, Gašper Potočnik na 7 let, Jože Potočnik na 5 let, Mlakar na 5 mesecev. — Stekel pes je v Ormožu ugriznil dva človeka in več psov. — Pri Gornjem gradu je žaga stačila kočarja Lu-kača. — Strela je užgala hišo v Pretrežu in ubila dva človeka. — Blizo Celja je v Savinji utonil vojak Pregrad. — Trtna uš se je prikazala pri Ljutomeru. — Slovenskega popotnega učitelja za sadjarstvo so dobili spodnji Štajerci. Čestitamo! — Kresove na čast sv. Cirilu in Metodu so žgali na več krajih. — Pri Veliki Nedelji je mačeha zavdala vojaku, ki je bil na dopustu. — Toča je bojda pobila po Pohorju. — Okoli Čadrama je toča vse pobila.

Na Primorskem. V Trstu so miši snedle otroka, ktereja je mati pol dne samega v izbi pu-stila. — Poslanec Nabergoj je toliko izprosil od

vlade, da bodo okoličani plačevali 4 gold. manj vinske užitnine, ko Tržačani, in da jo plačajo še le, ko vino prodajo. — V Trstu si je neki Čok žile prerezal. Zapustil je ženo in otroke v revščini.

Po drugih deželah. V Tambovu na Ruskem je ljudstvo napadlo in izpraznilo en judovski žitni magacin. Še le vojaki so ljudi razgnali in jih 30 postrelili. — V Muravi na gorenjem Štajerskem so se oblaki utrgali in napravili tak naliv, da se je mnogo hiš podrlo, 10 ljudij je utonilo. — Na Porenškem v Nemčiji je vihar podrlo do 50 hiš. — V Gradeu je 10 volov poginilo vsled vročine v vagonih. — V Kaloči na Ogerskem so umrli kardinal Haynald. — V Berlinu so v enem letu našli 62 samomorov med otroci, najmlajši samomorilec je štel 7 let. — Mlin za smodnik se je razletel v Hörsholmu na Danskem; več ljudij je ranjenih. — V Tešinu v Šleziji so umrli škof Sniegon. — S slovenskimi posojilnicami bo v zvezo stopila češka deželna banka v Pragi. — Neki Novak v Košicah na Ogerskem se je norce bril, ko je gospodinja med hudo uro molila. V tem hipu udari strela v hišo, Novaka ubije, gospodinja je pa zdrava ostala. — V Karlstonu v Ameriki se je pod vlakom most podrlo; 13 je mrtvih, 58 ranjenih. — V Oltenu v Švici se je v reki Ari čoln prekuenil; 12 ljudij je utonilo. — V Lincu je neki šolar sv. hostijo iz ust pljunil in z nogami teptal. Ali verska šola ni potrebna? — Strašen vihar je v severni Ameriki podrlo več hiš in usmrtil več ljudij. — V Jekaterinoslavu na Ruskem so imeli tako nevihto, naliv in veter vrtinec, da se je podrlo 58 hiš, 5 mostov je voda odnesla, 50 ljudij je utonilo, 5 jih je pa strela ubila. — Na Dunaju sta bila dva stara zakonska na grozen način umorjena. Zlodejcev še nemajo. — V Rio Janejri v južni Ameriki so podirali nek stari grad in našli velik zaklad, za več milijonov zlatega denarja. — Na Irskem se je prebivalstvo v 10. letih za en cel milijon skrčilo. Tu se pač vidi, kako kruto stiskajo oholi Angleži to ubogo deželo. — Martinček je nekemu otroku v želodec zlezal blizo Oedenburga na Ogerskem. Dva dni se je otrok napenjal k bljuvanju, dokler ni res izbljunil štiri palce dolgo žival. — V Berlinu je strela udarila med vojake, ko so se vadili. Mnogo je ranjenih.

Družba sv. Mohorja.

Poročati imamo veselo novico, da je število udov letos narastlo na 51.827, od lani se je toraj pomnožilo za 3.743.

Razne nadškofije in škofije štejejo udov:

Goriška . . .	5848	(lani 5819, prirastek 29)
Krška . . .	4362	(" 4120, " 242)
Lavantinska	16744	(" 15493, " 1251)
Ljubljanska .	20726	(" 18873, " 1853)
Tržaška . . .	2511	(" 2386, " 125)
Sekovska . . .	295	(" 249, " 46)
Somboteljska	158	(" 124, " 34)
Zagrebska . .	406	(" 358, " 48)
Senjska . . .	134	(" 103, " 31)
Poreška . . .	76	(" 68, " 8)
Videmska . . .	150	(" 140, " 10)
Razni kraji .	157	(" 154, " 3)
Amerika . . .	260	(" 197, " 63)

Posebno lep napredek kažejo toraj Ljubljanska in Lavantinska škofija in pa Amerika; pa tudi Krška škofija napreduje leto za letom, kar bo gotovo v tolažbo onim, ki dvomijo nad bodočnostjo koroških Slovencev. Pomnožilo pa se je število po vseh škofijah. To je vesel dokaz, da naše ljudstvo rado bere in da je uka željno; takemu narodu se prihodnost ne more odrekati. Tistim, ki Slovence „neomikane“ imenujejo, se lahko odvrne, da se v Slovenceh že zdaj več čita, kakor v sosednih jim Nemcih, da v Italjanih kar molčimo, kjer niže ljudstvo dostikrat še brati ne zna. Tega pa ne rečemo sosednim narodom v očitanje, ampak Slovencev v pohvalo in obrambo.

Za ta povoljni uspeh in napredek naše družbe pa ne smemo pozabiti, da zahvalimo čč. gg. poverjenike, ki se v pogledu na dobro stvar ne utrudijo, nabirati društvenike in tako širiti krščansko omiko med našim ljudstvom. Naj ne opešajo pri tem blagem delu, ki že sedaj donša toliko dobrega sadu.

Lepi uspeh pa služi v zadoščenje tudi odboru družbe sv. Mohorja, ker mu spričuje, da izbrano gradivo, priobčeno v družbinih knjigah, narodu ugaja. Odbor pa je spet hvalo dolžen marljivim gg. pisateljem, ki ga preskrbljujejo z raznovrstnimi duševnimi proizvodi.

Iz zapisnikov g. tajnika posnamemo sledeče: Letos je odboru došlo v presojo kakih 40 pripovednih in 20 poučnih spisov, katerih tretjino so gg. presojevalci spoznali za porabno in deloma tudi darila dostojno. Izmed leposlovnih spisov so prejeli darila: 1. „Brat Evstahij“, povest, spisal Ant. Koder v Tridentu; 2. „Potne črtice iz Slavonije“, sp. Janko Barle v Zagrebu; 3. „Jošt Turn, Karlovški general in glasovit junak“, sp. prof. Ivan Steklasa v Zagrebu. Izmed poučnih pa sta se obdarovala: 1. „O strelvodu“, sp. prof. Fr. Hauptmann v Gradeu; 2. „Konjerejcem v pouk“, sp. Fr. Dular, kotorski živinozdravnik v Kulen-Vakufu v Bosni.

V porabo so se sprejele povesti: 1. „Spomin na staro mater“, sp. A. Koder; 2. „Nekoliko črtic iz življenja starega Zelničarja“, sp. —è; 3. „Grajski lovec“, in 4. „Pripovedka o cerkvi Matere Božje na Ptujski gori“, sp. Pankr. Gregorec v Mariboru; 5. „Zgodovinske drobtine“ nabral prof. Iv. Steklasa. Potem poučni spisi: 1. „Kako treba gnojiti sadnemu drevju“, sp. prof. M. Cilenšek v Ptujem; 2. „Kako obraniti sadna drevesa drevesnih ušic“, sp. Fr. Praprotnik, nadučitelj v Mozirju; 3. a) „Nekaj za zdrave in bolne ljudi“, b) „Nektere nerednosti na kmetih“, c) „Zakaj kmečko gospodarstvo propada“, sp. Fr. Perpar, župnik v Zagradcu; 4. „Skrivnosti gospodinje Ane“, sp. Božid. Flegerič. Nekoliko izvornih pesmij so družbi poslali gg. A. Hribar, J. M. Kržišnik, J. Leban, M. Opeka; večje število narodnih zagonetek in jedno narodno pesem pa g. Križnik v Motniku. Nesprejeti spisi, o katerih se je to zahtevalo, vrnilo so se gg. pošiljalcem.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Jan. Simonič, župnik v Št. Janžu, je dobil faro Grebinj-Kloster. Č. g. provizor Karol Rous bode oskrboval faro Št. Janž v Spodnjem Rožu.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Apače in okolico bo imela v nedeljo dné 2. avgusta ob 4. uri popoldne v gostilni pri Jakobiču v Apačah svoj **letni občni zbor** po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo blagajnikovo in tajnikovo. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajni govori. 5. Uplačevanje letnih doneskov in upisovanje udov. Potem je prosta zabava. Povabljeni so vsi društveniki in drugi rodoljubi.

Odbor.

Loterijske srečke od 18. julija.

Gradec 81 66 26 71 78

Dunaj 76 83 3 64 43

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	5 gld. 90 kr.
rž	4 " 70 "
ječmen	4 " — "
oves	2 " 60 "
hejda	4 " 90 "
turšica	4 " 50 "
pšeno	6 " 80 "
proso	— " — "
grah	— " — "
repica	1 " 20 "
fizol, rudeči .	5 " 20 "
Deteljno seme	— do — gld.
100 kil.	

Sladko seno . .	1 gld. 90 kr.
kislo	1 " 40 "
slama	1 " 20 "
meterski cent (100 kil).	

Frišen špeh kl.	— gld. 70 kr.
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "

Navadni voli	100—160 gld.
pitani voli . .	120—150 "
junci	60—90 "
krave	60—120 "
junice	50—80 "
prešički	5—15 "

Današnja številka obsega dvanajst strani.

Oglasila.

Učenca,

zmožnega slovenskega in nemškega jezika, z dobrim šolskim spričevalom, sprejemem v svojo trgovino z železjem.

Fr. Sadnikar v Celovcu.

Ker bom mizarstvo pustil,

prodajam vso že izdelano hišno opravo, kakor mize, stole, omare, postelje itd. pod ceno. Tudi odam po ceni razno mizarstvo in strgarsko orodje.

Luka Zufer,

V Celovcu, Vetrinjska cesta št. 8.

Razumnim možem

v starosti od 25 do 40 let, neoženjenim, zdravim in krepkim, ki so nemškega in tudi slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnoma zmožni, in morejo dokazati, da je bilo njihovo dosedanje življenje neomadeževano ter da je njihovo gmotno stanje vredjeno, ponuja se z oddajo službe **potovalnega zastopnika**, kateri službi bi se morali zavsem posvetiti, in s katero je združena stalna plača s stranskimi dohodki, prilika, zagotoviti si, ako se njih sposobnost dokaže, sigurno in stalno bodočnost.

Za to službo se pa naj le take osebe potegujejo, ktere vsem tem zahtevam vstrezajo in ki imajo veselje do **potovalnega** posla in so vajene, svoje dolžnosti z resnostjo, pridnostjo in žilavo vstrajnostjo izpolnovati, pri čemur se pa tudi brezmadežno obnašanje zahteva.

Lastnoročne, nemško in slovensko pisane prošnje, katerim se morajo priložiti **prepisi spričeval**, naj se pošljejo pod „11.471“ v Gradec, poste restante.

Natorna vina,

rudeča in bela, prodajam podpisani in sem porok za blago, ki ga kupim iz prve roke.

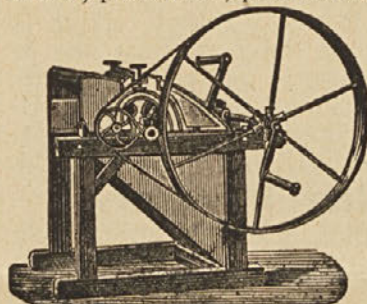
Ogersko iz Seksarda po 22; **rudeče namizno vino**, izvrstno po 22; **dalmatinsko iz Lise**, črno in težko, po 26 gld. hektoliter. Pri meni je tudi zaloga **moke** iz I. Peštanskega parnega mlina, kjer se fino izmelje najboljša pšenica. **Kava**, kdor vzame vsaj 5 kil, po 1 gld. 56 kr. in više. Imam najboljše vrste iz Cejlona, Kube in Moke. Sploh imam vsake vrste **tržaško** (prekmorsko) **blago**, **mast**, **moko**, **raznih žit**, **žgane pijače**, **dišave** itd. **Kramarjem** se daje na debelo ceneje.

Amand Prosen,

trgovec v kosarnskih ulicah št. 24 v Celovcu.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mlatilnice, pretresalnike, premikalnice trijerji, žitne čistilnice, koruzne robkalnice, rezalnice, ročni mlini, repoznice, sadni mlini, sadne stiskalnice, mečkalnice za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olje, stroji za peronosporo, sadne lupilnice, sušilnice za sadje in zelenjad, sesalke za vino, uprava za kleti, sesalke za vodnjake, okrožne pile (žage), decimalne tehtnice, vozovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice, stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah.

Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje! Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slovenskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastoj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

Brambo zoper

nalezljive živinske bolezni, pereči ogenj pri svinjah, muhe in drugi mrčes, trohno in otrpenje lesa, hišno gobo in stenski mah, mokro zidovje daje le

KARBOLINEJ,

kakor ga **Barthel** najboljšega izdeluje. To je tudi najboljša in najcenejša rujava barva za les, kteremu daje 3 do 4 krat večjo trpežnost. Ceniki zastoj. — 5 kil se pošlje po pošti za 1 gld. 50 kr., 100 kil za 16 gld. od Dunaja. Troški so majhni, dobiček tisočkrat večji.

MICHAEL BARTHEL & Comp.

Wien X. Keplergasse 20.

(Hiša obstoji od leta 1781.)

Odgovarja se na slovenske dopise tudi v slovenskem jeziku.

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, ki krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštenu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.62; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gl.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Naznanilo.

Podpisani naznanja č. duhovščini, da se je naselil v **Celovcu (Fleischmarkt št. 5)**. Kakor si dobriča, da je že do zdaj v mnogih cerkvah po Koroškem in Kranjskem dobra in trdna dela izvršil, tako hoče tudi zanaprej pošteno in vestno, lepo in po ceni delati, naj se mu naroči kaj malega ali kaj večjega. Priporoča se tedaj v obilo naročevanje z zagotovitvijo najboljših in hitre postrežbe.

Vekoslav Progar,
akademični kipar, pozlatar in slikar.

C. kr. izločlj. privilegirana

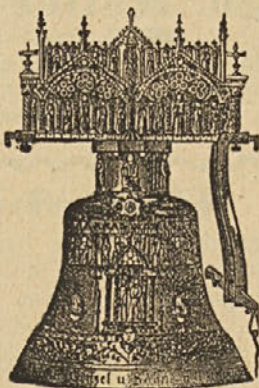
Zvonarna

Jan. Denceljnovih sinov v Mariboru

se priporoča častitej duhovščini za izdelovanje zvonov vsake velikosti in uglasbe, iz najfinejšega blaga, in jamči za čisti glas in pravilno izvršbo.

Tudi se prodajajo svečniki, ki so zlatim podobni, in zvončki za postrežnike pri Božji službi in pri vходу v zakristijo.

Mnoga pohvalna pisma so na razpolaganje.

Malo posestvo na prodaj.

Novo pohištvo, nov skedenj, 7 oralov njiv, travnika in gozda, se proda po nizki ceni, ako ugaja, tudi z letošnjim pridelkom. Posestvo je deset minut od Rožeka. Več pové občinsko predstojništvo v Rožeci (Rosegg, Kärnten).

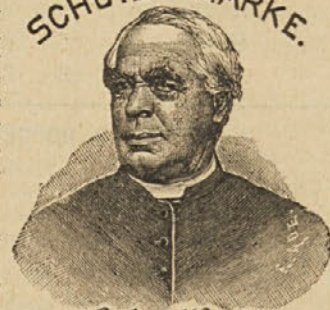
Proč z navadno kavo, kupujte Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeljuje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika **Seb. Kneippa** edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu
na Bodenskem jezeru.

Velečast. gosp. župnik **Kneipp** se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in uživamo. Tista je sad strupenega drevesa, ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol prebavljene iz želodca. Kneippova kava pa ima **veliko redilno moč**, pomiri živce in je dosti **boljši kup**. Komur bi se ta kava ne zdela dovolj okusna, naj jej pri-meša nekoliko

SCHUTZ - MARKE.

Seb. Kneipp.

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so štirikotni in rdeči, bratov Ölz, varnostna marka, ponovica, podoba in podpis župnika Kneippa. Ölzova kava nosi naše ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za prekmorsko blago. Lahko se pa tudi pri nas naroči, in jo pošljamo v zavojih po 4½ kil franko s pošto.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu.

Kmetija v zakup.

Za 5 ali 10 let se dá v najem ali zakup (štant) grajščinska kmetija grofov Dietrichsteinov v **Humberku (Hollenburgu)**, obsegajoča 29 oralov 1170 štirjaških sežnjev vrtov in travnikov, 35 oralov 1500 štirjaških sežnjev njiv, 941 štirjaških sežnjev pašnika, travniki taki, da se dá nanje voda napeljati, vse v davčni občini Kotmara ves, s hišo in gospodarskim poslopjem, poslednje z velikimi obokanimi hlevi. Oddá se v najem s 1. novembrom 1891. Ponudbe in vprašanja sprejema grajščinsko oskrbnitvo v Humberku (Hollenburg), pošta Celovec.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot pošteni na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S. 1891, Graz, post. rest.“